
МАКЕДОНСКА РИЗНИЦА

ЕЛЕКТРОНСКО СПИСАНИЕ

03

ОКТОМВРИ 2012 | БРОЈ 3

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

МАКЕДОНСКА РИЗНИЦА

ГЛАВЕН УРЕДНИК, ДИЗАЈН
И ТЕХНИЧКА ОБРАБОТКА::

Александар Стеванов

ЗАМЕНИК УРЕДНИК И КОНТАКТ:

Благојче Андонов

СОРАБОТНИЦИ:

Борче Милошески

Ѓорѓи Ѓурчиновски

Горан Атанасовски

Никола Ангелкоски

Владо Јаневски

Драган Зајковски

Даница Петровска

Александар Литовски

Роза Мојсовска

Билјана Куновска

ГРАФИЧКИ РЕСУРСКИ:

overdosse

tmm-textures

03

ОД УРЕДНИКОТ:

Почитувани читатели,

Пред вас е третиот број на електронското списание Македонска Ризница, а во него ќе можете да прочитате за македонскиот феудалец Добромир Хрс и за манастирот Свети Јоаким Осоговски, за Македонците и граѓанската војна во Грција и за македонските народни танци. Ќе можете да прочитате и едно сведоштво за познатиот македонски револуционер Пере Тошев, како и статија за не толку познатиот македонски револуционер Диме Стојанов – Берберчето.

Ви подготвивме и фоторепортажа од Дојран и кусо интервју со најдобриот промотор на Македонија за 2010 година.

Во овој трет број, споредено со претходните два, ви презентираме нешто поголема доза на уметност. Ќе можете да прочитате една песна од поетесата Даница Петровска, за прв пат на страниците на Македонска Ризница објавуваме карикатура од карикатуристот Никола Ангелкоски, а ќе можете да видите и четири слики од Роза Мојсовска. Секако, објавуваме и две нови епизоди од стрипот Светот на Бром, со што на наше големо задоволство ја продолжуваме соработката со стрип креаторот Владо Јаневски.

Ви посакуваме пријатно читање!

ВО ОВОЈ БРОЈ ЌЕ ЧИТАТЕ:

Македонскиот феудалец Добромир Хрис БОРЧЕ МИЛОШЕСКИ.....	04
Македонски народни танци АЛЕКСАНДАР СТЕВАНОВ.....	06
Диме Стојанов - Берберчето АЛ. КИПРОВ.....	09
Македонското дружество „Александар Македонски“, Охајо ЃОРЃИ ЃУРЧИНОВСКИ.....	10
Разговор со Горан Атанасовски АЛЕКСАНДАР СТЕВАНОВ.....	14
Гоце Делчев - портрет карикатура НИКОЛА АНГЕЛКОСКИ.....	18
Светот на Бром ВЛАДО ЈАНЕВСКИ.....	19
Манастир Свети Јоаким Осоговски Д-Р ДРАГАН ЗАЈКОВСКИ.....	20
Дојран - фоторепортажа АЛЕКСАНДАР СТЕВАНОВ.....	22
Пере Тошев, спомени за него и сведоштва Т. СТ.....	24
Една мисла на Драган Богдановски РЕДАКЦИЈА.....	28
Есенска љубов ДАНИЦА ПЕТРОВСКА.....	29
Македонците и граѓанската војна во Грција Д-Р АЛЕКСАНДАР ЛИТОВСКИ.....	30
Македонски цркви - слики РОЗА МОЈСОВСКА.....	34
Невестата на изворот РЕДАКЦИЈА.....	38

МАКЕДОНСКИОТ ФЕУДАЛЕЦ ДОБРОМИР ХРИС

Кон крајот на 11-ти век и почетокот на 12-ти век, во Македонија, согласно со византиската аграрна политика на владеечката династија Комнени, се повеќе зајакнувало и било прифатено пронијарството. Пронијарството се карактеризирало со давање земјиште (Пронија) на богатите феудалци, додека пронијарите биле должни во случај на војна да учествуваат со својата војска на страната на Византија.

Во една таква ситуација, голем број на крупни феудалци чија владеечка моќ константно растела, добивале можност да се отцепат од централната власт на Византија, додека византиските императори не биле во можност да одговорат на сите предизвици во тој поглед.

Во Македонија, еден таков моќен феудалец, Добромир Хрис (Х`рс), максимално користејќи

ги внатрешните и надворешните проблеми на византиската власт, успеал да загосподари со значајна македонска територија, првенствено во околината на Струмица, но набрзо потоа неговото кнежество доживеало експанзија кога ја заземал и тврдината Просек во денешна Демир Капија како и околните области.

Осамостојувањето на Хрис во Струмица се одвивало некаде околу 1185 година, годината кога Солун „...метрополата на Македонците“ (како што е опишан Солун од византискиот писател Ефрем во 1185 година) привремено бил заземен од Норманите.

Истовремено, српскиот владетел Стефан Немања не ја признавал византиската власт, и во Бугарија започнал процес на формирање на т.н. Второ Бугарско царство преку востание. На

почетокот овој „мал дебеличок влав“ (како што е опишан Добромир Хрис кај неговиот византиски современик, Никита Хонијат), се борел против бугарските востаници и бил верен на византискиот император, но подоцна почнал да им помага, со интенција да ја прошири својата владеачка територија на сметка на Византија. Успеал да ја завземе тврдината Просек, за која како што оставил запис Теодор Скутариот, „Одамна неа Ромеите (Византијците) ја беа запоставиле и ја оставиле пуста. Х'рс, пак, откако се погрижи за неа, ја имаше како неосвојливо седиште против Ромеите...

Како нејзин господар Хрс воопшто не беше загрижен за нападот“. Кога византискиот император го нападнал Просек (1199 година), набрзо воочил дека оваа тврдина, под чии ѕидини и карпи тече Вардар, е речиси невозможно да се освои по пат на сила. Извонредната стратегиска локација, цврстата фортификација и природната заштита (високите карпи) биле енормен предизвик при освојувачкиот поход на Византијците. Византиската војска користела голем број на

опсадни справи, кои биле уништени кога според Никита Хонијат, „Преку ноќ излегоа варварите од тврдината и им ги искршија на Ромеите направите за фрлање...“ додека од друга страна, „Направите за фрлање, со кои се служеа варварите, отепаа многу наши, бидејќи тие можеа лесно да стрелаат одозгора“.

По неуспешната опсада, византискиот император бил приморан да склучи примирје со Добромир Хрис, додека истовремено од Цариград му била испратена на Хриз за сопруга, девојка од благородничко потекло. На свадбената гозба „...невестата не јадела и не пиела како младоженецот, и од тоа му било (на Добромир Хрис) јад... Тој пак откако промрморил нешто по варварски (македонски), рекол потоа не јади и не пиј!“.

Хрис во 1201 година го отфрлил мирот со Византија и заедно со протостраторот Мануил Камица (чија ќерка била сопругата на Хрис, и кој претходно се побунил против Византијците затоа што не го откупило од Бугарите кај кои бил во заробеништво, туку тоа го направил неговиот зет, Добромир Хрис) „ја потчини Пелагонија и Прилеп“ како и други области од Македонија, по што византискиот император Алексиј III бил приморан воено да интервенира и притоа успеал да го раскине сојузот на Хрис и Камица.

Императорот Алексиј, му испратил на Хрис нова девојка, исто така убава византиска благородничка, која овој ја прифатил за сопруга, и накратко му биле признати освоените

територии. Оставен сам на себе, Камица морал извесно време да се крие во градот Стан, но не се знае конкретно што се случило со него подоцна, односно изворните податоци за него по 1201 година целосно молчат.

Во 1202 година, Хрис за последен пат се споменува во историските извори, и тоа во случај кога е наведено дека византискиот император му ги одзел териториите вклучувајќи ја и Струмица и соседните области, што укажува на тоа дека Византија успеала целосно да ја реставрира власта на просторите каде што владеел македонскиот феудалец. Како и за Камица, по овие настани не е позната судбината на овој крупен феудален владетел. Што се однесува до потеклото на Хрис, евидентно е дека во еден изворен податок е споменат како „Влав“, но со какво значење го навел под ова име Никита Хонијат, не може точно да се утврди.

Постојат голем број на претпоставки во историската наука за етничкото потекло на Хрис, но според податоците кои се на располагање, најточно би било доколку се третира како припадник на богато македонско феудално семејство. Приближно поминале четири години откако Хрис ја загубил Просек, кога еден друг феудалец, Добромир Стрез, ја зазел тврдината во 1207 година каде што се утврдил со својата војска и се осамостоил.

ДИПЛ. ИСТОРИЧАР **Борче Милошески**

МАКЕДОНСКИ НАРОДНИ ТАНЦИ

Владимир Кирич е хрватски академски сликар, познат илустратор и графичар. Автор е на илустрациите за поголем број книги, меѓу кои и оние од книгата „Narodne Nošnje Jugoslavije“ (Народни носии на Југославија), објавена во 1954 година.

Во оваа книга покрај носии на другите народи на Федеративна Народна Република Југославија, застапени се и македонските. Овие илустрации на машки и женски македонски народни носии можете да ги видите на следнава врска:

„Folk costumes of Macedonia“

Владимир Кирич е автор и на илустрациите објавени во книгата „Narodni plesovi Jugoslavije“ (Народни танци на Југославија).

Во продолжение, ексклузивно, на страниците на електронското списание „Македонска ризница“ ви претставуваме две прекрасни илустрации од Кирич, од оваа книга, на кои што се прикажани Македонци и Македонки во традиционални носии како играат македонски народни ора.

Александар Стеванов

ДИМЕ СТОЈАНОВ - БЕРБЕРЧЕТО

Тој беше скромен, меѓу најскромните работници во македонското ослободително дело. Никогаш од него не сум слушал самиот да се се фали; никогаш од него не сум слушал зборови за подвизи и заслуги кон делото. Тој беше еден од мноштвото кое што сметаше дека секој подвиг е должност која треба да се фрли во заборав без од неа да се создава капитал.

Та во минатото малку ли работници имавме ние на кои што ако се осврнеме, би се стаписале како пред една бескрајна книга со страници - која од која пострашна и почудесна?!... Скромноста и молкот - тоа беше безценета непорочност на револуционерите во првите години.

Диме Стојанов е роден во Велес во 1875 година. Уште како мало момче тој останува сирак. Берберскиот занает го учел кај својот брат во Скопје. Тука го затекнуваат револуционерните движења во кои што зема големо учество, и по убиството на Тонче Султанчев - српски пропагатор, тој заминува во илегала.

По револуцијата, тој дејствувал како кратовски војвода, и учествувал во неколку битки. Таму паднал еден од неговите браќа - Андреја.

Болен, Диме се враќа во Бугарија и од туберкулоза умира во Рилскиот манастир. Од четири браќа, тој е единствениот кој што умира од природна смрт. Другите тројца загинале во

борба против потисниците на македонскиот роб.

Минуваат веќе дваесет години откако Диме е легнал во земјата (забелешка: Диме Стојанов умира во 1910 година, а овој текст во весникот „Илустрација Илинден“ е објавен во јануари 1930 година), но неговиот мил лик, стои жив пред мене - ја гледам неговата слатка насмевка која што пленува и вдахнува вера во иднината - уште многу, многу има како него.

Ал.Кипров

ОБЈАВЕНО ВО ВЕСНИКОТ „ИЛУСТРАЦИЈА ИЛИНДЕН“, ГОДИНА 3., КНИГА 2 (22), СТР. 13, ЈАНУАРИ 1930 ГОДИНА.

ПРЕВОД:

Александар Стеванов

МАКЕДОНСКОТО ДРУЖЕСТВО „АЛЕКСАНДАР МАКЕДОНСКИ“

*...А сега да ги прославиме
славните луѓе
и отците на нашиот род.
Книга Мудрост Сирахова, 44:1*

Пред 74 години, на 9-ти март 1938 година, во Columbus, Ohio е основано здружение на иселеници-емигранти од Македонија, кое што го носело македонското име од самиот почеток и во текот на сето негово постоење. Не дека немало и други здруженија пред него, но ова Македонско-Американско Дружество „Александар Македонски (Велики)“ никогаш не дозволило туѓите пропаганди да преовладуваат во ниту еден аспект на неговото делување во речиси три децениското постоење. Да не заборавиме, се работи за годините пред почетокот на Втората Светска војна, кога сè беше неизвесно...И пак тогаш, иако далеку од

Татковината, како и порано, како и потоа, како секогаш, како во песната „ние Македонците, си ја запеавме наш’та стара песна“...

Но, да се вратиме за речиси тричетврти век наназад и со ведро чело да се присетиме:

...Првите зачетоци на наши иселеници кои се доселувале во Америка, односно во главниот град на државата Ohio-Columbus, датираат уште кон крајот на деветнаесеттиот и почетокот на дваесеттиот век. До Првата Светска војна, во средишниот дел на Ohio имало доселено само неколку семејства.

По Првата Светска војна во Columbus се доселуваат уште неколку семејства. Не постоело пригодно место каде што можеле да ги негуваат, одржуваат и развиваат своите верски чувства, своите прадедовски обичаи.

Поради тоа, биле приморани да ги исполнуваат и исповедаат по туѓите организации и цркви. Така, одеа во руски друштва и организации, во грчката црква, подоцна и во српското друштво и во ред други, но секогаш се чувствувале како туѓинци, отфрлувани и омаловажувани, и што е најважно, никогаш не биле признати како посебен народ, како Македонци.

Тоа нивно лутање и омаловажување по другите друштва, организации, цркви, довело до сериозно размислување за организирање во едно дружество, свое македонско дружество, каде ќе ги исполнуваат сите тие нивни патриотски чувства, обичаи и обреди и никој не ќе може да им рече дека се Срби, Грци или Бугари.

Капак на сè ставила промената на курсот во најстарата Македонска имигрантска организација „Македонската Патриотска Организација“-МПО. Имено, по 1934, во МПО почнал да преовладува про-бугарскиот елемент, кој сакал да ја искористи македонската имиграција на начин спротивен на македонските интереси. Дури и владиците на Егзархијата во Америка се ставиле во служба на таквите интереси. Во Ohio и Columbus таков бил владиката Андреја Велички, кој што секоја црква построена од македонските иселеници ја преземал и регистрирал под јурисдикција на Бугарската Егзархија.

Организациониот план за прибирање на македонскиот народ во Columbus во свое дружество фактички почнува од 1938 година.

Причината за да се организираат во свое дружество веќе ја кажавме, но непосредниот повод за тоа е следниот: по кажувањата на еден од организаторите Вело Божин (Битола 1895-1984 Columbus), српското друштво „Србобран“ одржувало вечеринка и кога македонските иселеници разбрале, скоро сите отишле таму. Салата во која се одржувала вечеринката била мала, сите се чувствувале како во конзерва собрани.

Било крајно време нешто да се преземе!

По три-четири дена на празникот Свети Атанас-имен, еден наш македонски доселеник по име Танас, родум од село Канино, битолско, чекал именден и сите македонски иселеници што живееле во Columbus отишле да му го честитаат името. Имале еден убав обичај-на такви празнични денови, се додека не се собереле сите, никој не си заминувал дома. Па така, откако се собрале сите (десетина семејства), започнал разговор за сè и сешто, па и за вечеринката одржана пред некој ден кај Србите. Тогаш Вело Божин им предложил: „Зошто и ние да не си створиме едно наше дружество, кое што ќе биде македонско дружество?“

Се договориле да се соберат следната недела во ресторанот на Ѓорѓи Тошев (внук од брат на војводата Пере Тошев). Се собрале девет души, и тоа-Вело Божин, Ѓорѓи Тошев, Ангел Чалдис, Ѓорѓи Констандин, Симо Ристев, Томас Мерием, Ѓорѓи Гаштевиќ, Нан Гаштев и Танас Трајковиќ, сите по потекло Македонци. На тој ден, 9 март

1938 година го основале Македонското Дружество „Александар Македонски (Alexander The Great)“ со надеж и силна верба дека како што тој бил силен, славен и непокорлив, така и нивното новоосновано дружество ќе биде цврсто, славно, непокорливо и неосвоиво за другите пропаганди што ровареле против македонштината и во оваа нивна втора Татковина.

За прв Претседател е избран основоположникот на Дружеството Вело Божин од Битола. Тој има голема заслуга за македонското иселеништво во Columbus, бидејќи од неговото постојано населување во Америка, па сè до смртта, со сета душа и срце, заедно со својата сопруга Марија, својот живот го посвети на Македонското Дружество „Александар Македонски“, кое што подоцна се преобрази во Македонската Православна црква „Успение на Пресвета Богородица“.

Македонското Дружество „Александар Македонски“, Columbus-Ohio

Постепено, со упорна работа, во Дружеството пристапиле скоро сите семејства доселени во

Columbus. Конечно, во 1949 година, во јужниот дел на Columbus, на 794 South Front Street, со доброволни прилози на веќе околу 80 членови, купено е место и изградена е сала-македонска сала. Тука се одржувале разни свечености, вечеринки, игранки, веселби, каде што ќе се види кои се и што се и на кои што повеќе никој не можел да ги потценува и омаловажува.

Халата на Дружеството на 794 South Front St. снимена во март 2009 година

Православната Црква, како Богочовечка институција ништо не може да ја замени, па така и нашите иселени Македонци копнееле да имаат свој храм. Постојано одделувале средства за таа намена, но бидејќи црквното прашање во родната Македонија не било решено, разните цркви на соседните православни народи, редовно ги злоупотребувале новоизградените црковни објекти, за да ги регистрираат пред американските власти како свои.

И тука членовите на Македонското Дружество од Columbus се покажале цврсти и непоклатни да не подлежат на искушенијата и измамите на

разните изродени организации и пропаганди. Затоа, веднаш по основањето на Македонската Православна Црква во родната Македонија во 1958 година, членовите на Дружеството, основаа црква и побараа пред американските власти во Columbus нејзина регистрација. Потписници на одлуката за регистрирање биле: Методија Пашовиќ, Петар Кристофф и Вело Божин. Така, истата година на 28 декември, при сеопшт восхит од присутните верни Македонци, во халата на Македонското Дружество „Александар Македонски“, се одржа и првата Света Богослужба на македонски јазик отслужена од свештеникот, отец Стеван Белически, прва-не само во Охајо, но прва за сите наши иселеници, во сите прекуокеански земји.

Членови на Македонското Дружество
„Александар Македонски“

По долгогодишната упорна работа, при сесрдно и сестрано залагање на неговите членови уште од првиот ден на неговото постоење, Македонското Дружество „Александар

Македонски“, го достигна својот зенит во основањето на Македонската Православна црква „Успение на Пресвета Богородица“ во Columbus, кон која што се слеа како кон своја мајка.

Во една од своите прекрасни емигрантски песни, Никола Јонков Вапцаров пее за копнежот на некој наш откорнат Македонец, кој сакајќи да го долови синилото на Охрид-како што и било името на неговиот дуќан, разлеал небесно сина боја преку целиот натпис над влезот од дуќанот. Замачкано сино нешто, вели поетот, но тоа, тоа е за него синевината на Охрид.

Слично на тоа, и нашите Македонци, овде во Columbus кога ја издавале книшката со статутот на Македонското Дружество „Александар Македонски“ (BY-LAWS), немајќи друга слика од славниот цар, на насловницата пренесле лик од стрип (comic book) за Александар Македонски, а за да нема ништо нејасно, уште во првата реченица го напишале следново:

BY-LAWS

The Macedonian American Society

ALEXANDER THE GREAT

Columbus, Ohio

Organized March 9th, 1938

PREAMBLE

We Macedonians from Macedonia, part of the former Turkish empire, immigrants in Columbus, Franklin County, Ohio, associate ourselves together in a fraternal, non-political and non-ecclesiastical organization to be called the

„Macedonian American Society Alexander the Great” of Columbus, Ohio.

Гледано од денешна перспектива, нашите предци во 1938 година воопшто не се грижеле кој од кој дел од поделената Македонија доаѓал, дотолку што никако не сакале да им ги споменуваат ниту имињата на државите-делители на Македонската земја и народ, ами просто ја споменуваат поранешната Турска империја. Историјата е мајка на животот, рекле старите Латини. Нека и од ова искуство на нашите претци се научат денешните политичари, пријатели, а посебно непријателите наши. При немање на своја држава сме застанувале смело со Македонското Име напред, а колку повеќе денес, при воспоставена Македонска држава, колку и да е немоќна и оспорувана, не смееме ниту да помислиме на промена на светото наше име, името „од кое уште се плашат ко од чума“, што би рекол Петре М. Андреевски.

ПОДГОТВИЛ:

Ѓорѓи Ѓурчиновски

COLUMBUS, OHIO

РАЗГОВОР СО ГОРАН АТАНАСОВСКИ

Краток разговор со Горан Атанасовски, основач на порталот www.travel2macedonia.com.mk и добитник на наградата „Најдобар Промотор на Македонија“ за 2010 година.

1. Си ја знаеме ли доволно Македонија? Ви се случува ли понекогаш странци повеќе да се информирани за некои интересни локации во Македонија, одошто просечниот Македонец?

Па воглавно мислам дека тоа не е воопшто феномен, само кај нас, туку секаде во светот. Сметам дека секогаш туристите се повеќе информирани одошто домаќините. Јас лично бев изненаден кога разбрав дека сликата со Ѓаволскиот Сид, прв пат кога ја видов, дека се наоѓа во Македонија. Исто беше и за Вевчанските Извори...

2. Годинава од македонските туристи во соседните земји беа оставени стотици милиони евра, кои што доколку се потрошеа во Македонија ќе придонесеа не само за подобрување на туризмот туку и на целата економија. Зошто и покрај големиот број на неоткриени убавини на Македонија, сепак се чини дека преферираме да летуваме во странство?

Мислам дека на сите ни е познато, дека многу Македонци се одлучуваат за летен одмор на

море, и на зимување (скијање надвор), пред сè поради поефтините аранжмани, на пр. во Грција и Бугарија. Не е тајна воопшто дека аранжманите во Грција (во одредени места), се далеку поефтини во поглед на аранжманите на Охридското Езеро, и тоа според мене е најголемата причина, поради која Македонците се одлучуваат да одат на море, место на езеро дома. Верувам дека понудувачите, и домашните агенции би можеле да издејствуваат и подобрат нешто во поглед на сето ова.

3. Скапите реклами за привлекување на туристи несомнено ја исполнија својата намена, но дали доволно ги искористуваме и бесплатните начини на промоција, главно преку Интернет, кои што и те како можат да придонесат за претставување на Македонија како интересна туристичка дестинација пред очите на светот?

Интернетот сам по себе, во најголема мера, е алатка за бесплатен маркетинг за сè. Ќе посочам интересен пример, за една слика од замрзнатото Дојранско Езеро, која се појави пред години на порталот on.net.mk, а била објавена во шпански весник - со наслов:

„3 другари пијат пиво, на -10 степени, додека седат над замрзнатото езеро“.

Најголем дел од бесплатната реклама за Македонија се состои од оние кои веќе биле во Македонија, и нивните фотоалбуми ги поставуваат на страниците кои овозможуваат прикачување на фотографии како panoramio, flickr, adobe stock photos, а се достапни за сите.

4. Во која насока, според вас, треба да се направат измени за подобрување на туристичката клима во земјата?

Подобрувања во преден план, се неопходни во поглед на инфраструктурата. Ако Македонија може да се пофали со богато културно наследство, верски храмови, зачувана природа, природни реткости и сл. дефинитивно не може да се пофалиме кога ќе ги споменеме патиштата, без разлика дали се работи за транзит-туристи или туристи на македонскиот пазар. Новите табли со името на автопатот Е-75 (Александар Македонски), како единствени патокази кои се приметуваат навечер, не се за пофалба, кога целиот автопат е оставен на забот на времето (ако се одвива реконструкција на делницата Катланово-Велес, меѓутоа тоа трае скоро половина година). Истото ќе морам да го нагласам и за патот кон Охрид, посебно за делницата Гостивар - Охрид. Секако од друга страна за пофалба се, кафеавите инфо-табли покрај автопатите, за Скопје, Охрид, Националните Паркови и ски центрите. Во поглед на брошурите, и печатени и електронски, сметам дека треба да се изработат официјални брошури за Македонија, издадени од телото кое е надлежно за туризам.

Александар Стеванов

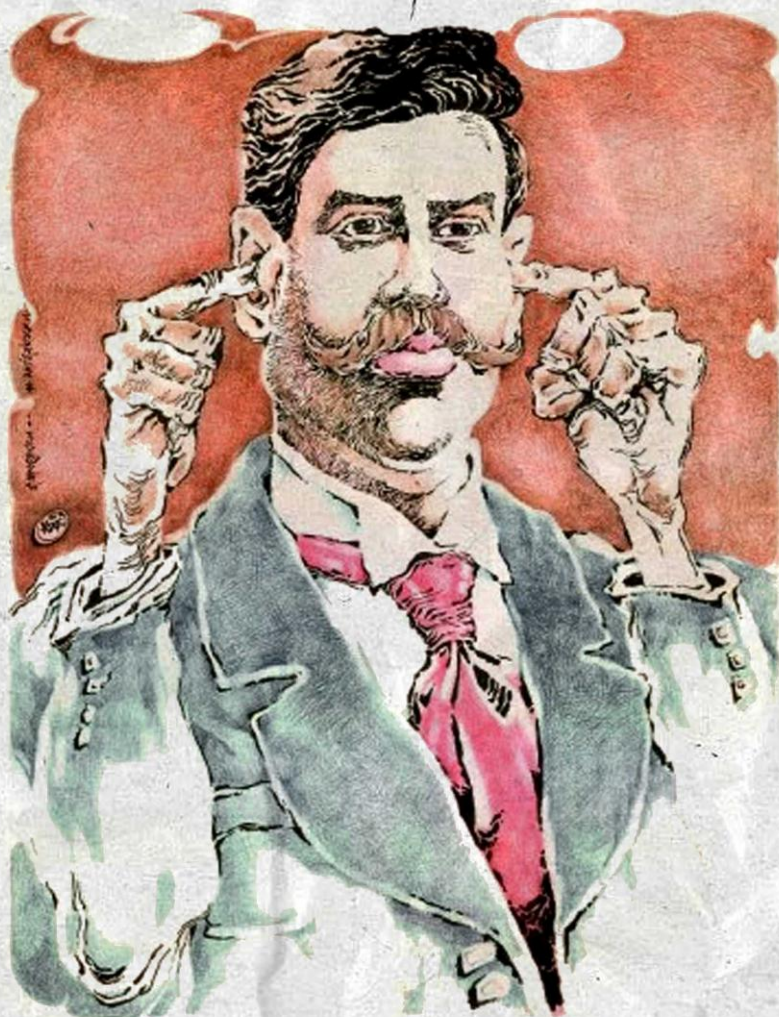

Travel Macedonia[®]
TRAVELING & TOURISM

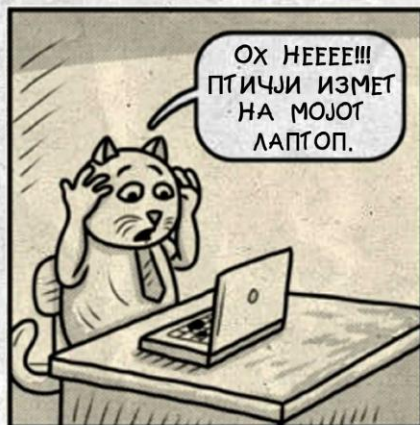
travel2macedonia.com.mk

ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ – ПОРТРЕТ КАРИКАТУРА:

Никола Ангелоски

СВЕТОТ НА БРОМО

BROMO'S WORLD (c) vlado janevski

BROMOSWORLD.BLOGSPOT.COM

BROMO'S WORLD (c) vlado janevski

Владо Јаневски

МОНАСТИР

СВЕТИ ЈОАКИМ ОСОГОВСКИ

На неколку километри североисточно од Крива Паланка, сместен на падините на Осоговските Планини, се наоѓа манастирот Свети Јоаким Осоговски; познат и како Сарандол – име добиено според местото каде што е изграден. Во рамките на манастирскиот комплекс се наоѓаат двата манастирски црковни храмови; едниот посветен на Св.Јоаким Осоговски, а вториот на Света Богородица.

Изградбата на манастирот е тесно поврзана со животот на еден од тројцата најпознати пустиножители во Македонија во XI век – Свети Јоаким Осоговски. Во житието на споменатиот светец, чијшто најстар препис се датира од XV век, се вели дека за време на владеењето на византискиот император Манојло Комнен (1143 – 1180) некој свештеник по име Теодор, родум од Овчеполско, откако се замонашил и

го добил монашкото име Теофан, со помош на месното население ја изградил манастирската црква посветена на Св. Јоаким во која биле пренесени моштите на светецот. Податоци за манастирот има и во изворите од времето на бугарскиот цар Калојан (1196 –1207), а, пак во друг подоцнежен извор од XVI век (Карловачкиот летопис) се вели дека српскиот крал Милутин е тој кој ја изградил манастирската црква. Во редот на владетелите кои превземале реставраторски работи во манастирот се вбројува и Константин Дејановиќ – Драгаш – локален властелин од крајот на XIV век. Изворите сведочат и за посетата на османлискиот султан Мехмед II на манастирот за време на неговиот пат за Босна.

Првите сериозни тешкотии манастирот ги доживува во втората половина на XV век,

период на зацврстување на османлиската власт во Македонија и Балканот. За ова сведочи податокот според кој претставници од монашката заедница на манастирот Св. Јован Осоговски, во 1474 година отпатувале во Дубровник да бараат материјална и секаква друга помош. Кон крајот на истата година или поточно на 19-ти декември 1474 година Советот на Дубровничката Република му доделува помош на манастирот во износ од 20 златни перпери.

Стотина години подоцна, во 1585 г. земјотрес ги оштетил манастирските објекти. Ова било причина игуменот на манастирот да побара помош од Москва за санација на штетите од земјотресот.

Во XVII век манастирот повторно економски зајакнал. Тоа е периодот кога манастирот го посетиле Евлија Челебија, Хаџи Калфа, а во 1683 и 1686 година и српскиот патријарх Арсеније III Черноевиќ.

Во XVIII век манастирот повторно се нашол во лоша економска состојба. Дури во средината на XIX век доаѓа до обновување на монашкиот живот во него. На иницијатива на Хаџи Стефан Бегликијата од Крива Паланка, на местото на старата руинирана средновековна црква отпочнала изградбата на новата црква посветена на Св. Јоаким Осоговски. Почетокот на овие градежни работи се датира во 1847 г., а истите биле завршени во 1851 г. кога всушност била осветена манастирската црква. Се смета дека црквата ја градел мајсторот Андреја Дамјановиќ, а 33 години по изградбата на

храмот, зографите Мирон Илиев, Аврам Дичов и Григорије Петровиќ сите од с. Тресонче, го живописале средното кубе над тремот од западната страна на црквата. Натамошното живописување му било доверено на Димитар Андонов Папрадишки, кој во повеќе наврати во 1884/85/86 целосно ја насликал внатрешноста на храмот.

Во рамките на манастирскиот комплекс се наоѓа и втората манастирска црква посветена на Св.Богородица. Сеуште постои полемика околу нејзиното прецизно датирање; во XIV век или во XVI – XVII век.

Манастирот располага и со трикратен конак. Неговата изградба започнала во 1864, а завршила во 1905 година. Дел од конакот настрадал во 1918 година.

Историјатот на манастирот е тесно поврзан и со културно – просветната преродба на овие простори. Во манастирот, на црковна поука и дошколување доаѓале голем број монаси од разни краеве на Македонија и пошироко. Меѓу нив, и Јоаким Крчовски.

Она со што плени овој манастир е неговата местоположба: вистинско место за пронаоѓање на духовниот мир и спокојство. Од тука со право констатираме дека од времето на неговата изградба, па се до денес, манастирот претставува духовен центар во поширокиот регион на Крива Паланка.

Д-р Драган Зајковски

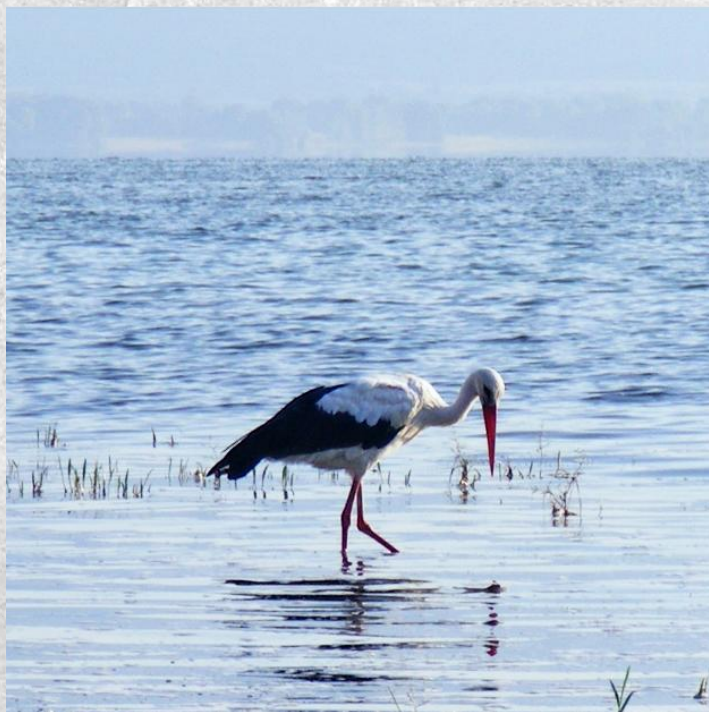
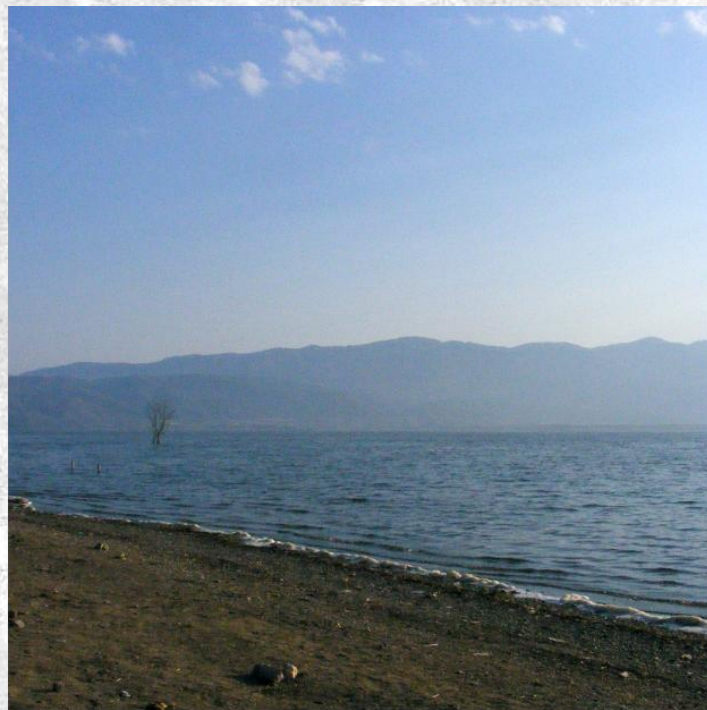
ДОЈРАН 2012

1 АВГУСТ

Седум фотографии од Доран и Дојранското езеро направени на први август 2012 година.

ФОТО:

Александар Стеванов

ПЕРЕ ТОШЕВ

СПОМЕНИ ЗА НЕГО И СВЕДОШТВА

Во учебната година 1897/98, се настанив како учител во град Крушево, битолско.

Точно на божиќните празници, 14. ноември (стар стил) 1897 година, во село Винаца, кочанско, поради убиството на еден богат Турчин од една самонаречена чета, турската власт, барајќи го убиецот, по падна на трагите на револуционерната мрежа и се разоткри оружје, муниција, архиви и беа уапсени многу членови на револуционерната организација во Винаца, која што беше важен центар, лоциран до границата.

Разкритијата, под вештото раководство на полицаецот Дервиш ефенди, го опфатија речиси целиот скопски округ и се закануваа да се прошират преку Велес и Тиквеш кон битолско, кое што имаше директни врски со штипско и

кочанско. Во 1896 година, во месец април, во Битола беше откриен товар ориз со скриени во него бомби, пренесени од Винаца од Доне Стојанов Тошев - Штипјанецот, курир на ВМРО. Тврдоста на курирот и поради ред на околности од политички карактер, тогаш ја сопнаа турската власт и таа молкум ја изгасна аферата, ограничувајќи се само на осудување на курирот.

Сепак не изгледаше дека и Виначката афера ќе добие таква завршница. Затоа битолскиот окружен комитет беше особено загрижен и зеде мерки за навреме да го пресече патот на разкритијата, прекинувајќи ја врската меѓу двата округа. За таа цел беше наредено, сите учесници во организацијата од битолско, кои што по еден или друг случај беа во врска, директна или индиректна, со брегалничкиот

крај, привремено да ја прекратат, за да не паднат во рацете на власта, а при неможност да се сокријат - да избегаат надвор од Македонија.

Меѓу тие луѓе со врски во штипско и радовишко бев и јас како бивш тамошен учител.

За исполнување на наредбата на битолскиот окружен комитет, го напуштив учителствувањето во Крушево и отидов во Битола. Пере беше претседател на комитетот.

Во хотел Солун, претходно договорено, го сретнав доста загрижен, а и јас се наоѓав во голема неизвесност. Информациите за разкритијата за Виничката афера не беа оскудни, но не се знаеше што е превземено од власта во битолско и дали воопшто е дадена наредба да се превземат било какви мерки. Пере сосема спокојно и предупредувачки ми соопшти дека треба да земам мерки за заминување преку границата. Неговите предвудувања и грижи беа исправни, знаеше дека ако така лесно се спасив од аферата со пронајдените во Битола бомби, пападнав ли сега во канџите на Дервишот нема да успеам така лесно да се спасам. А стравот од нови потреси во средините на организацијата во битолско и прилепско, по оние кои што се случија порано, беше основан и Пере беше прав што ме посветува да заминам преку граница. И навистина кон средината на месец јануари 1898 година бев побаран од властите во Прилеп и Крушево, но јас бев избегал, а при тоа наседаде ги бев прекинал врските со училиштата „поради болест и заминал да се

лекува“.

Значи уште во првиот момент власта удри во камен и битолско не беше вмешано во Виничката афера, која се ограничи само отаде Вардар, во брегалничко.

*

Во есента, 1900 година го затекнав Пере Тошев во Солун, како член на Централниот комитет и училишен инспектор.

Неодамна бев излегол од затворот во Приштина по случај дадена амнестија по повод 25 години од владеењето на Султан Абдул Хамид.

Очекував учителско место во село Аканџали, дојранско. Престојував во Бошнав-ан на Васил Мончев.

Неколку дни по моето пристигање во Солун бев изненаден од една усна покана од полиц-мудури предадена на Мончев од еден заптија, да се јавам во полициската станица.

Таа покана не ме изненади многу, но и не ме исплаши, затоа што учителството и поразбудените веќе беа граѓани закалени и станати „ашалак“ со полицијата и затворот, кој што беше станал училиште за калење на револуционери.

И до 1903 година немаше Македонец, кој што по каков и да е повод се нашол во затвор, а од него да не излезе како револуционер, ако

претходно не бил. Па дури и секој Македонец се сметаше за горд дека бил во затвор, а незатвораните се сметаа за несреќни и недостојни синови на Македонија.

Бидејќи запитјата не ме нашол во хотелот, му наложил на Мончев да ми ја предаде усната покана, а меѓувремено го распрашал кој сум, каков сум, од каде сум и така натаму, но штом разбрал дека сум учител и дека сум чекал да ме назначат за да заминам, со забележлив сомнеж негирачки ја поклатил главата и дал на вид дека нема да бидам учител затоа што сум „избегал од затвор и галаба затоа ме барале.“

Штом се вратив за ручек (во хотелот имаше и гостилница), Мончев во детали ми соопшти за разговорот со запитјата и го повтори малку подоцна и пред Пере. Последниот засука мустак (тоа му беше навика да го прави при сериозни разговори), се подзамисли и отсече „можеби те викаат само на распит и по некакво известување, но сè е можно. И подобро е да не се враќаш во затворот. Агрономот на чифликот, радовишанецот, ти има скроено кулаф (турски назив за вид на капа со остар врв). Нека за секој случај, Василе, прати да му се каити тескерето (документ за потврда на идентитетот во Османлиската империја, турцизам) уште веднаш, за да е слободен да замине, а ако запитјата повторно дојде да го бара, кажи му дека даскалот не дошол и дека не си можел да му соопштиш да оди во полиција.“ Со Пере се поделивме, при што ми порача да го почекам во хотелот. По не многу долго време тој се врати - го беа донеле и тескерето заверено и

насмеан до уши ми рече „штом и тескерето е готово, си имал среќа. Собери си го багажот и по еден час заминувај за Цариград со параходот.“

Се качивме во мојата соба за куферот и бев љубопитен да дознаам што се случува и како се случи сето тоа. Пере отсече: „многу просто: на запитјата порачале да те повика, а тој не те нашол. А ако не те најде ќе рапортира дека си заминал и поради тоа што заповедта да те пронајде била дадена нему лично, друг во полицијата и не се интересира, освен оној кој што ја дал заповедта и оној кому што заповедта му била дадена. Чиновниот задолжен за пасошите исто така не знае за таа заповед, штом толку брзо ни го завери тескерето. Ние ја користиме имено таа полициска несмасност. На параходот ќе бидеш под покровителството на капетан М... и ќе го слушаш. Во Цариград нема да слегуваш, а ќе го продолжиш патот право за Бургас, каде што ќе се симнеш. Нема ништо да плаќаш. Параходот патува под грчко знаме и со грчки екипаж; само капетан М... го придружува од Грција до Варна, за да го предаде на Бугарското параходно друштво, кое што го откупило. Иван Гарванов се познава со капетан М... и има наредено да те земе како човек на организацијата, за да те спаси од затвор.“

Безбедно стигнав во Бургас и ја спасив главата, можеби, благодарение на претпазливоста и спокојната организираност на Пере.

*

Но при така големата организираност и предвидливост за другите, Пере не можеше да биде таков и за себе си.

Во последните години, по 1903 година, поради разоружувањето во Македонија, од една страна, губењето на Даме и на други негови идејни истомисленици, од друга страна, како и неговото расклатеното здравје ептен го беа обезвериле и веќе не можеше да го поднесе животот во Бугарија.

И се беше решил по секоја цена да отиде во Македонија. Медениот месец на младотурската „хуриетска фарса“ веќе одамна беше поминат, новата разоружувачка акција за „отоманизирање“ на Македонија се разгоруваше, а на сето тоа одгоре веќе во воздухот се носеше приближувањето на матното време, балканската војна, сојуз меѓу Бугарија и Србија и така натаму. Умот не можеше да му го сфати сето тоа... Сепак тој можеше најдобро да ја види иднината и сакаше да биде на својата позиција, кога ќе падне, да падне исправен.

И тој падна, но не како борец, а во заседа. Нокниот мрак го разнесе ехото на истрел од Дреновските усои, Пере беше прострелан близу до татковиот му чифлик во село Житолуд, на пат за неговиот роден град, а гробиштата на село Фариш, покрај патот Градско-Прилеп, за навек му ги голтнаа останките на Ѓурѓовден 1912 година.

Пере беше проследен уште од Софија и неговиот пасош (на туѓо име) беше обгорен со

кое што сигналот за неговото убиство беше даден.

Ниту предупредувањата од неговите блиски, ниту злата прокоба со обгорениот пасош не можеа да го отргнат од неговата намера да замине. Хуриетот ја зеде неговата глава, како и главите на уште многу други предани синови на Македонија

Вечна памет и покој на неспокојниот дух на Пере!

Софија, мај 1930 година.

Т. Ст.

ОБЈАВЕНО ВО ВЕСНИКОТ „ИЛУСТРАЦИЈА ИЛИНДЕН“, ГОДИНА 3., КНИГА 5 (25), СТР. 1-3, АПРИЛ 1930 ГОДИНА

ПРЕВОД:

Александар Стеванов

ЕДНА МИСЛА НА ДРАГАН БОГДАНОВСКИ:

„МАКЕДОНСКИ НАРОДЕ... Од твојата политичка зрелост, од твојот национален полет и свест ќе зависи и твојата иднина!“

*Драган Богдановски,
февруари 1990 година, Стокхолм.*

ЕСЕНСКА ЛЈУБОВ

Колку врева кренаа пожолтените лисја,
со немирниот ветер

создадоа златна престилка за да го
удостојат твоето доаѓање,
во исчекување се ,денес ќе ја слушнат
твојата песна од усните,
ќе се играш со ветрот ловејќи го текстот
на сините пеперутки.

Намирисани се твоите гради со парфемеи
на љубовни слатки страсти,
со монологот на твојата најнова не
обична песна без точки и запирки,
со твоите насмеани усни за нас создаде
нови интерпункциски знаци,
празник си за очите со доделени сини
облаци каде сонува твојот сон.

Ти и не знаеш дека реката раскажува за
твоите сокриени шепотења,
ноќните фенери ја осветлуваат твојата
гола силуета по моите прозорци,
заспиваш со галеж на душата кога
сонливо се протега утринското сонце
со зборови во твоето срце кои ги читаат
моите најтаинствени погледи.

Времето разговара со тајната за твоите
нежности по камените друмови,
босоного танцување во стихот од твојата
песна од кој се раѓа новиот стих,
врзана за крилјата од ветрот, со бакнеж
го поздравуваш сончевиот одблесок,

на краевите од твоите усни се нижат
насмевките засладени со моите усни.

Ти си не заспиен морски бран кој дивее
во жената со нови исчекувања,
незаситен трагач си за возбудливи
воздишки во ноќите со љубовни ноти,
лежиш на својата постела со нацртани
облаци и мислиш за кого да пееш,
можеби за моите очи, и мечтите кои те
скокоткаат по рабовите на кожата.

Во твоите усни го топиш чоколадното
задоволство ,слатки преливи од мед,
рецепт за пролетните бакнежи ги чуваш
во твоите тајни одаи на твоето срце,
љубовни писма со мирис на задоволства
во твојата ноќна и стуткана постела,
пред да заспиеш ги галиш исчекувањата
во твоите очи исполнето со страст.

Случајно ни ја протнуваш оваа твоја
љубов завиткана заедно со песната,
неколку дена скришум ги местам моите
чекори со твоите нови доаѓања
и токму тогаш се расејуваат мислите, а
зборовите се гужваат во моите усни,
колку ли среќа имаат недоречените
нешта, се лепат на твоите црвени образи.

Даница Петровска

МАКЕДОНЦИТЕ

И ГРАЃАНСКАТА ВОЈНА ВО ГРЦИЈА

Предавници кои сè и дадоа на борбата за слобода.

Да се пишува и зборува за минатото на Македонија, на некој начин значи да се војува! Оти, во пишувањето на нашата македонска историја, многумина гледале и гледаат закана на нивните големодржавни интереси. Таа, македонска историја, била и е симбол на посебната македонска национална индивидуалност. Била и е доказ за величествениот борбен дух на Македонците и доказ за нашиот творечки државотворен и културен потенцијал. Затоа, нас Македонците, не само што нè одрекувале и ни го одземале правото да постоиме, туку и настојувале и настојуваат да присвојат сè што е наше! И најнашите, најмакедонските нешта, често се присвојуваат и се презентираат како туѓи.

Да се пишува и зборува за последиците од Граѓанската војна во Грција, не значи само упатување поглед кон минатото, туку, неизбежно претставува и обид да се пишува и зборува за темелните вредности на човековото постоење. Тоа е обид да се зборува за правдата и неправдата, за трагизмот и хероизмот. Всушност, да се пишува и зборува за Граѓанската војна, за последиците од неа, за Македонците од Егејскиот дел на Македонија во тоа време, значи да се пишува и зборува за сегашноста и иднината!

ИЗЖИВУВАЊЕ ВРЗ МАКЕДОНЦИТЕ

Историската фактографија бележи пред сè бројки и факти. Таа, сосема малку ги бележи злото и неправдата, реките крв и солзи, страдањата на илјадници обични луѓе. Сосема

малку ја потенцира и храброста, гордоста, врбата, стремежите, родољубието, човекољубието, добрината... Кај Македонците во Егејскиот дел, сето тоа, го имало во изобилие. Тој дел од македонскиот народ, во еден збиен временски период, ја доживеал, изживеал и преживеал сета македонска историја од памтивек. Затоа, ако би се пишувало една, не македонска историја, туку една повеќетомна фундаментална македонска „Книга на книгите“, судбината на Македонците од Егејскиот дел на Македонија во втората половина на XX век, бездруго би била неодминлива и централна тема.

Да се пишува и зборува за последиците од Граѓанската војна во Грција, тоа делумно значи да се пишува избирава за самата Војна. И дури, и за она што се случувапо пред нејзиниот официјален почеток. Затоа што, со крајот на Втората светска војна почнале, или поточно речено продолжиле и палењата, и убивањата, и мачењата, и силувањата, и искоренувањата, и протерувањата... Животинското Дивеење и изживување врз Македонците, спроведувано откако грчката држава завладеала со Егејскиот дел на Македонија, само добило свој континуитет. А, Граѓанската војна само до максимум ја поттикнала таквата грозоморна тенденција. Констатацијата дека и ако има пекол, тоа е Егејскиот дел на Македонија во тоа време, не е далеку од вистината!

Македонците во сета таа ситуација и немале некој голем избор. Едноставно морале да се борат. Ако не за да преживеат, тогаш достоино

да умрат, И, се бореле. Со натчовечка храброст и пожртвуваност. Масовното учество на Македонците во борбата е недвојбено. Тоа што како последица произлегло на крајот на Војната, да бидат на страната на поразениот, не менува ништо во исправноста на изборот за борба. Оти, уште еднаш да нагласиме, кренатите раце за предавање само ја продолжуваат агонијата, но не ја поништуваат умирачката.

ГОРЧЛИВИ РЕПЕРКУСИИ

Значи, Македонците како поразена страна морале да ги снесат и сите негативни и горчливи реперкусии. Реперкусии кои имале карактер на геноцид.

Еве ги и бројките и фактите како поткрепа на согледувањето на вистината за животот на Македонците и последиците од нивното учество во Граѓанската војна во Грција, се разбира, овде изнесени во скратено издание.

Најголем дел од Граѓанската војна се водел на територијата на егејскиот дел на Македонија и тоа онаму каде Македонците претставувале мнозинство од населението. Оттаму, бројката од 46 македонски села кои во време на Граѓанската војна биле целосно уништени и сотрени од географската карта, воопшто не зачудува. Сепак, споменот за нив е се уште жив во колективната македонска свест... Тоа докажува дека и ако можете до темел, без остаток да ги сотрете куќите, не можете да ја уништите човековата меморија!

Натаму, историската фактографија бележи дека Граѓанската војна во Грција ги однела животите на повеќе од 150.000 лица. Во концентрациони логори беа испратени околу 40.000 лица, а 20.000 лица биле осудени за антидржавна дејност. Околу 5.000 лица биле осудени на смртна казна и егzekуирани. Околу 90.000 лица ја напуштиле земјата и никогаш не се вратиле на-зад. Најголем дел од нив, околу 56.000 лица, како политички емигранти биле прифатени во Романија, Чехословачка, Полска, Унгарија, Бугарија и Советскиот Сојуз.

Македонците ги доживеале најтрагичните последици. Животот го загубиле околу 20.000 лица од македонска националност. Повеќе од 60.000 Македонци биле откорнати од родната земја, прогонети и раселени на сите светски меридијани. Имајќи го пред-вид процентот на Македонците во вкупниот број на населението во Грција, овие бројки покажуваат дека тие претрпеле најсериозни загуби во Граѓанската војна... Веќе главно прашање не претставувало

какви и колкави права ќе уживаат Македонците, туку дали воопшто ќе успеат да останат и опстанат.

Со принудното напуштање на Грција од страна на борците на Демократската армија и нивното населување во источноевропските земји, Граѓанската војна создала категорија на „политички бегалци“ без никакви права во Грција. Овој дискриминаторски закон останал да важи се до 1974 година, но за Македонците - „политички бегалци“ важи и ден денес.

КРШЕЊЕ НА МЕЃУНАРОДНИТЕ КОНВЕНЦИИ

Преку законодавството, биле одземени државјанствата и граѓанските права на сите учесници во Демократската Армија на Грција и на оние кои ја помагале истата. На нив им бил конфискуван подвижниот и неподвижниот имот. Со сите законски решенија на грчките влади за време и после Граѓанската војна, се кршеле низа меѓународни конвенции за политичките бегалци. Така, на пример, меѓународната конвенција „За правната положба и заштитата на политичките бегалци“ од 28 јули 1951 година, прифатена и потврдена од Грција, никогаш во пракса не била почитувана, со оправдувања дека оние што за време на Граѓанската војна ја напуштиле Грција тоа го сториле доброволно.

Преку законо-давно-правни мерки биле опустошени повеќе од 30.000 домаќинства. Најголем дел од нив биле во пограничните територии населени со Македонци, бидејќи

таму се вршело раселување и населување на население. Во тој поглед, законот бр. 2536 од 23 август 1953 година бил најреакционерен во однос на Македонците. Со него во длабочина од 60 км. од граничната линија требало да се иселат Македонците како „нелојални“ елементи, а на нивно место да се насели население со „чиста“ грчка крв, со чиста грчка национална свест. И сите останати законодавно-поавни мерки биле насочени пред се кон оневозможување на враќањето на Македонците на родните огништа.

Позната е Одлуката на грката влада од 1982 година, како и законот број 1540 од 1985 година со кои било дискриминаторски дозволено во Грција слободно да се вратат само „Грци по Род“, но не и Македонците. Толерирањето на ваквата грчка политика се должи меѓу останатото и на поддршката на западните земји на грчките влади во времето на Граѓанската војна. А врз основа на континуитет таквата политика, кршењето на човечките, граѓанските и наципнапните права на Македонците гарантирани со меѓународните конвенции е игнорирано од страна на сите релевантни меѓународни институции за заштита на таквите права.

Поразот во војната, за дел од македонските борци не само што значел егзил и дефинитивно откорнување од сопствените огништа, туку истовремено, значел и добивање статус на сомнителен елемент; односно „предавник на Револуцијата“. Биле судени, затворани и подложени на сурова физичка тортура од

своите довчерашни соборци. Да бидеш прогласен за „предавник“, тогаш кога буквално сè си и дал на борбата, претставува комплетен ужас, но тоа е типично за македонската судбина...

АВТОР:

Д-р Александар Литовски

ФОТОГРАФИЈА:

Благојче Андонов

МАКЕДОНСКИ ЦРКВИ - СЛИКИ

Роза Мојсовска

НЕВЕСТАТА НА ИЗВОРОТ

Почитуван обичај забележан за време на свадба во македонско село. Мнозинството христијани од Западна Македонија припаѓаат на Источната Православна Црква и се верници на Грчката Патријаршија; но меѓу различните заедници црковните празнувања се измешани со стари пагански верувања и адеи.

Кај формалностите за венчавање родовите обичаи играат важна улога; еден старински ритуал е и придружувањето на невестата до блискиот кладенец или извор, каде таа изведува древна церемонија на умилостување на речната самовила – русалка со фрлање на кована пара во него. Потоа младата мажена жена црпи малку вода, која ја носи дома и налева дел од течноста врз рацете на нејзиниот сопруг.

4602

ОБЈАВЕНО ВО КНИГАТА „PEOPLE OF ALL NATIONS“ ОД 1924 ГОДИНА НА АВТОРОТ JOHN ALEXANDER HAMMERTON

ФОТОГРАФИЈА: L.G. Poroff

ПРЕВОД ОД АНГЛИСКИ: Билјана Куновска

Можете:

да споделите – да умножувате, дистрибуирате, јавно да го прикажувате или јавно дигитално да го прикажувате делото.

Под следните услови:

Наведи извор — Морате да го наведете изворот на ист начин како што тоа го направил авторот или давателот на лиценцата (но не на начин кој би сугерирал дека тие ве поддржуваат вас или вашето дело).

Некомерцијално — Не смеете да го користите ова дело за комерцијални цели.

Без адаптирани дела. — Не смеете да го промените, трансформирате или да го адаптирате ова дело.

За првиот број на Македонска Ризница:

„Прекрасна книга.... Вистинска ризница од непроценлива вредност.“

Гордана Димовска – учител по македонски јазик во Викториското училиште за јазици во Австралија, колумнист и блогер (mkd-times.blogspot.com).

Е-ПОШТА:

makedonska.riznica@yahoo.com

